

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Konsolideeritud õigusloomega seotud dokument

28.9.2005

EP-PE_TC1-COD(2004)0047

*****I**

EUROOPA PARLAMENDI SEISUKOHT

vastu võetud esimesel lugemisel 28. septembril 2005 eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/.../EÜ, millega muudetakse nõukogu direktiivi 91/440/EMÜ ühenduse raudteede arendamise kohta ja direktiivi 2001/14/EÜ raudteeinfrastruktuuri läbilaskevõimsuse jaotamise, raudteeinfrastruktuuri kasutustasude kehtestamise ja ohutustunnistuste andmise kohta
(EP-PE_TC1-COD(2004)0047)

PE 364.075

ET

ET

EUROOPA PARLAMENDI SEISUKOHT

vastu võetud esimesel lugemisel 28. septembril 2005

eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/.../EÜ, millega muudetakse nõukogu direktiivi 91/440/EMÜ ühenduse raudteede arendamise kohta ja direktiivi 2001/14/EÜ raudteeinfrastruktuuri läbilaskevõimsuse jaotamise, raudteeinfrastruktuuri kasutustasude kehtestamise ja ohutustunnistuste andmise kohta

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 71,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut¹,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust²,

võttes arvesse regioonide komitee arvamust³,

toimides asutamislepingu artiklis 251 sätestatud korras⁴

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu 29. juuli 1991. aasta direktiiv 91/440/EMÜ ühenduse raudteede arendamise kohta⁵ oli ette nähtud selleks, et hõlbustada ühenduse raudteede kohandamist ühtse turu nõuetele ja et parandada nende efektiivsust.
- (2) Oma valges raamatus Euroopa transpordipoliitika aastal 2010: aeg otsustada⁶ teatas komisjon kavatsusest jätkata raudteeteenuste siseturu ülesehitamist, tehes ettepaneku avada rahvusvahelise reisijateveo turg.

¹ ELT C ..., ..., lk

² ELT C 221, 8.9.2005, lk 56.

³ ELT C 71, 22.3.2005, lk 26.

⁴ Euroopa Parlamendi 28. septembri 2005. aasta seisukoht.

⁵ EÜT L 237, 24.8.1991, lk 25. Direktiivi on viimati muudetud 2003. aasta ühinemisaktiga.

⁶ KOM(2001)370.

- (3) Euroopa Parlament võttis 23. oktoobril 2003. aastal vastu muudatuse¹, milles nõuab kõigi siseriiklike ja rahvusvaheliste raudtee-reisijateveoteenuste turu avamist konkurentsile 1. jaanuariks 2008. Komisjon teatas selle peale, et tema eesmärgiks oli esitada spetsiifiline ettepanek, mis sobis kokku nii kehtivate õigusaktidega avaliku teenuse osutamise lepingute kohta kui ka meetmetega reisijate õiguste kaitsmiseks rahvusvaheliste teenuste puhul.
- (4) Rahvusvaheliste raudteeteenuste osas valitseb praegu väga vastandlik olukord. Pikamaateenused (õised rongid) on raskustes ja paljude selliste teenuste osutamine on asjaomaste raudtee-ettevõtjate poolt kahjumi piiramiseks peatatud. Teisalt on rahvusvaheline kiirraudteeteenuste turg läbi teinud liikluse järsu intensiivistumise ja jätkab kiiret arengut koos üleeuroopalise kiirraudteevõrgu kahekordistumise ja vastastikuse ühendatusega aastaks 2010. Mõlemal juhul avaldavad odavlennufirmad tugevat konkurentsipurvet ning oluline on toetada uusi algatusi raudtee-ettevõtjate vahelise konkurentsi edendamise kaudu.
- (5) **Reisijateveo** teenuste turu avamine ei oleks võimalik ilma üksikasjalike infrastruktuurile juurdepääsu reguleerivate säteteta, märkimisväärsete edusammudeta koostalitlusvõime valdkonnas ning raudteeliikluse ohutust tagava kindla raamistikuta riiklikul ja Euroopa tasandil. Kõik nimetatud eeldused on nüüdseks loodud seoses direktiivide 2001/12/EÜ², 2001/13/EÜ³, 2001/14/EÜ⁴ ja 2004/49/EÜ⁵ ülevõtmisega. Käesolevat uut institutsionaalset raamistikku peab toetama reisijateveo teenuste **võrkude** avamise jaoks kavandatud tähtjaks väljakujundatud ja konsolideeritud praktika. **Kuna kõnealused Euroopa Ühenduse raamdirektiivid tuleb hiljemalt 2006. aastaks liikmesriikide õigusesse üle võtta, tuleks avada rahvusvahelise reisijateveo võrgud 2008. aastaks ja kõik teised reisijateveo teenused 2012. aastaks.**

¹ ELT C 82 E, 1.4.2004, lk 502.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2001. aasta direktiiv 2001/12/EÜ, millega muudetakse nõukogu direktiivi 91/440/EMÜ (EÜT L 75, 15.3.2001, lk 1).

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2001. aasta direktiiv 2001/13/EÜ, millega muudetakse nõukogu direktiivi 95/18/EÜ raudtee-ettevõtjate litsentseerimise kohta (EÜT L 75, 15.3.2001, lk 26). Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 2004/49/EÜ (ELT L 164, 30.4.2004, lk 44).

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2001. aasta direktiiv 2001/14/EÜ raudteeinfrastruktuuri läbilaskevõimsuse jaotamise, raudteeinfrastruktuuri kasutustasude kehtestamise ja ohutustunnistuste andmise kohta (EÜT L 75, 15.3.2001, lk 29). Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 2004/49/EÜ.

⁵ **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/49/EÜ ühenduse raudteede ohutuse kohta (millega muudetakse nõukogu direktiivi 95/18/EÜ raudtee-ettevõtjate litsentseerimise kohta ja direktiivi 2001/14/EÜ raudteeinfrastruktuuri läbilaskevõimsuse jaotamise, raudteeinfrastruktuuri kasutustasude kehtestamise ja ohutustunnistuste andmise kohta).**

- (6) *Liikmesriikidel peaks olema võimalus anda juurdepääsuõigused raudtee-ettevõtjatele ja rahvusvahelistele kontsernidele siseriiklike ja rahvusvaheliste reisijateveo teenuste osas. Selliste õiguste kasutamine võib ajutiselt piirduda nende raudtee-ettevõtjatega ning nende otsese ja kaudse kontrolli all olevate tütarettevõtjatega, kellel on litsents liikmesriikides, kus juurdepääsu osas raudteeinfrastruktuurile kehtivad sarnased tingimused.*
- (7) Ilma vahepeatusteta raudteeteenuste arv on väga piiratud. Vahepeatustega reiside puhul on oluline lubada uutel turule sisenejatel reisijaid marsruudi ulatuses peale võtta ja väljuda lasta selleks, et tagada sellise tegevuse realistlik tasuvuslävi ja vältida potentsiaalsete konkurentide ebasoodsasse olukorda panemist, võrreldes olemasolevate ettevõtjatega, kellel on õigus reisijaid marsruudi ulatuses peale võtta ja neil väljuda lasta.
- (8) Nõukogu 26. juuni 1969. aasta määrus (EMÜ) nr 1191/69 raudtee-, maantee- ja siseveetranspordis osutatavate avalike teenuste kontseptsioonist tulenevaid kohustusi puudutavate liikmesriikidepoolsete meetmete kohta¹ näeb ette võimaluse, et liikmesriigid ja kohalikud omavalitsused võivad sõlmida avalike teenuste lepinguid. Need lepingud võivad sisaldada teatud teenuste osutamise ainuõigusi. Seetõttu on vajalik tagada, et käesoleva määruse sätted oleksid *kooskõlas reisijateveo* teenuste konkurentsile avamise põhimõttega. **26. juulil 2000** esitas *komisjon ettepaneku* Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse vastuvõtmiseks, mis käsitleb liikmesriikide meetmeid seoses avaliku teenuse nõuete ja avalike teenuste lepingute sõlmimisega reisijateveo valdkonnas raudtee-, maantee- ja siseveetranspordis² ning mis asendab määrust (EMÜ) nr 1191/69. See ettepanek näeb eelkõige ette, et avalike teenuste lepingute sõlmimise osas rakendatakse reguleeritud konkurentsi põhimõtet. *Euroopa Parlament võttis selles küsimuses seisukoha vastu 14. novembril 2001 toimunud esimesel lugemisel*³. Nõukogu ei ole aga siiani ühist seisukohta vastu võtnud, mistõttu ei ole olnud võimalik õigusloomemenetlust jätkata.

¹ EÜT L 156, 28.6.1969, lk 1. Määrust on viimati muudetud määrusega (EMÜ) nr 1893/91 (EÜT L 169, 29.6.1991, lk 1).

² EÜT C 365 E, 19.12.2000, lk 169.

³ EÜT C 140 E, 13.6.2002, lk 262.

- (9) *Spetsiaalsete infrastruktuuride, näiteks kiirliinide loomiseks vajavad raudtee-ettevõtjad plaane ja õiguskindlust, mis vastab mahukate ja pikaajaliste investeeringute tähtsusele. Seetõttu peaks neil olema võimalik sõlmida reeglina 10-aastse kestusega raamkokkuleppeid. Selleks tuleb direktiivi 2001/14/EÜ vastavalt muuta.*
- (10) Käesoleva direktiivi kohaldamisele tuleb anda hinnang komisjoni *kahe* aruande põhjal, mille komisjon peab esitama *vastavalt* kaks aastat pärast rahvusvaheliste *ja siseriiklike* reisijateveo teenuste turu avamist. *Aruanded peavad sisaldama komisjoni esimest hinnangut selle kohta, milline on esimese ja teise raudteealaste õigusaktide paketi mõju avalike teenuste kvaliteedistandarditele, töötajate sotsiaalsetele standarditele ja keskkonna valdkonnas. Täiendavalt esitab komisjon mõjude aruande siseriiklike reisijateveo teenuste võrkude avamise kohta 31. detsembriks 2005.*
- (11) Kuna kavandatava meetme eesmärki, milleks on ühenduse raudteede arendamine, ei suuda liikmesriigid täielikult saavutada, arvestades vajadusega tagada õiglased ja mittediskrimineerivad infrastruktuurile juurdepääsu tingimused ning võttes arvesse raudteevõrgustike oluliste osade tegutsemise viisi selgelt rahvusvahelist mõõdet, ning eesmärk on seega vajaduse tõttu koordineeritud rahvusvahelise tegevuse järele paremini saavutatav ühenduse tasandil, võib ühendus võtta meetmeid kooskõlas asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kooskõlas samas artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõttega ei lähe käesolev direktiiv kaugemale sellest, mis on vajalik nimetatud eesmärgi saavutamiseks.
- (12) *Direktiive* 91/440/EMÜ *ja* 2001/14/EÜ tuleks seetõttu vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Direktiivi 91/440/EMÜ muudetakse järgmiselt:

- 1) artikli 3 neljas taane jäetakse välja;
- 2) artikli 3 viienda taande järele lisatakse järgmine taane:

"rahvusvaheline reisijatevedu" – reisijateveoteenused, kus rong ületab vähemalt ühe liikmesriigi piiri; rongi võib teistega liita ja/või osadeks jagada ning selle eri osadel võivad olla erinevad lähte- ja sihtkohad, tingimusel et kõik vagunid ületavad vähemalt ühe piiri”;
- 3) artikli 5 lõike 3 esimene taane jäetakse välja;
- 4) artikli 8 esimese lõigu osa "ja rahvusvahelised rühmitused" jäetakse välja;
- 5) artikli 10 lõige 1 jäetakse välja;
- 6) punktides 1, 3, 4 ja 5 eelnevalt osutatud *muudatused* jõustuvad **1. jaanuaril 2008**;
- 7) artiklisse 10 lisatakse järgmised lõiked 3 a, 3 b, 3 c ja 3 d:

"3 a. Artikli 2 reguleerimisalasse kuuluvatele raudtee-ettevõtjatele antakse **rahvusvahelise reisijateveo teenuste osutamiseks 1. jaanuariks 2008 ja kõikide teiste reisijateveo teenuste liikide osutamiseks hiljemalt 1. jaanuariks 2012 asjakohastel tingimustel juurdepääs infrastruktuurile. Rahvusvahelise reisijateveo teenuse osutamisel on raudtee-ettevõtjatel õigus võtta reisijaid *peale ja* lasta neil väljuda *igas lähte- ja sihtkoha vahel asuvas raudteejaamas*.**

- 3 b. Liikmesriigid võivad piirata lõikes 3 a määratletud juurdepääsuõigust teenuste osas, mis on hõlmatud kehtivatele ühenduse õigusaktidele vastava avaliku teenuse lepinguga. *Niisugust piirangut, sealhulgas sellist, mis piirab õigust võtta peale reisijaid ja lasta neil väljuda igas jaamas, võib rakendada ainult objektiivse majandusliku analüüsi alusel direktiivi 2001/14/EÜ* artiklis 30 nimetatud asjakohane reguleeriv organ või kokkuleppel asjakohased reguleerivad organid juhul, kui vastasel korral poleks avalik teenus enam elluviidav.*
- 3 c. Liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid tagamaks, et lõikes 3 b osutatud otsused saaks kohtulikult läbi vaadata.";
- 3d. *Liikmesriikidele jääb võimalus anda juurdepääsuõigused raudtee-ettevõtjatele ja rahvusvahelistele kontsernidele siseriiklike ja rahvusvaheliste reisijateveo teenuste osas. Selliste õiguste kasutamine võib ajutiselt piirduda nende raudtee-ettevõtjatega ning nende otsese ja kaudse kontrolli all olevate tütarettevõtjatega, kellel on litsents liikmesriikides, kus juurdepääsu osas raudteeinfrastruktuurile kehtivad sarnased tingimused.*

* EÜT L 75, 15.3.2001, lk 29. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 2004/49/EÜ (ELT L 164, 30.4.2004, lk 44)."

8) artiklisse 14 lisatakse järgmine lõik:

"Hiljemalt **vastavalt 31. detsembriks 2009 ja 31. detsembriks 2013** esitab komisjon Euroopa Parlamendile, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, regioonide komiteele ja nõukogule **kaks aruannet käesoleva direktiivi** sätete rakendamise kohta, millest esimene käsitleb rahvusvahelise reisijateveo teenuseid ja teine kõiki teisi reisijateveo liike, sealhulgas sisaldavad mõlemad aruanded hinnangut rongiliinide eraldamisele ning avalike teenuste lepingute mõjule."

Artikkel 2

Direktiivi 2001/14/EÜ artikli 17 lõige 5 sõnastatakse järgmiselt:

- "5. Raamkokkulepped sõlmitakse üldjuhul viieks aastaks ja neid on võimalik pikendada nende algkestuse võrra. Infrastruktuuri haldaja võib erijuhtudel nõustuda lühema või pikema perioodiga. Iga viiest aastast pikemat perioodi tuleb põhjendada ärilepingute, eriotstarbeliste investeeringute või riskidega.**

Artiklis 24 osutatud eriotstarbelist infrastruktuuri kasutavate teenuste korral, mis nõuavad märkimisväärsed ja pikaajalisi investeeringuid, võib raamkokkuleppe sõlmida kümneks aastaks. Kümnest aastast pikem kestus on võimalik ainult erandjuhtudel, eriti kui tegemist on ulatuslike, pikaajaliste investeeringutega eelkõige seoses lepinguliste kohustustega, sealhulgas mitmeaastase amortisatsioonikavaga."

Artikkel 3

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt ...*. Nad teavitavad sellest viivitamata komisjoni.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nendesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetavate põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti koos käesoleva direktiivi ja vastuvõetud siseriiklike normide vahelise vastavustabeliga.

* 18 kuud pärast käesoleva direktiivi vastuvõtmise kuupäeva.

Artikkel 4

Käesolev direktiiv jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas.

Artikkel 5

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja